

TARTU LINNAVOLIKOGU

MÄÄRUS

Nr 93

10. juuni 1999. a.

Noorsootöö arengusuunad Tartu linnas

Võttes aluseks kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (RT I 1993, 37, 558; 1994, 12, 200; 19, 340; 72, 1263; 84, 1475; 1995, 16, 228; 17, 237; 23, 334; 26-28, 355; 59, 1006; 97, 1664; 1996, 36, 738; 37, 739; 40, 773; 48, 942; 89, 1591; 1997, 13, 210; 29, 449; 450; 69, 1113; 1998, 28, 366; 59, 941; 61, 984; 1999, 10, 155; 27, 392; 29, 401) § 6 lg 3 p 1 ja noorsootöö seaduse (RT I 1999, 27, 392) § 6, Tartu Linnavolikogu

m ä ä r a b :

1. Kinnitada “Noorsootöö arengusuunad Tartu linnas” vastavalt lisale.
2. Määrus jõustub 1. juulist 1999. a.

Väino Kull
Esimees

Lisa

Tartu Linnavolikogu 10. juuni 1999. a
määrusele nr 93

NOORSOOTÖÖ ARENGUSUUNAD TARTU LINNAS

I Noorsootöös kasutatavad mõisted:

- * *noor* on 7-26 aastane füüsiline isik,
- * *noor täiskasvanu* on 18-26-aastane füüsiline isik;
- * *noorsootöö* – noorte sotsiaal-, kultuuri- ja tervisekasvatus, mis soodustab noorte vaimset ja füüsilist arengut. Noorsootöö on noorsootegevuseks tingimuste loomine;
- * *noorsootegevus* – noorte vaba tahte alusel, väljaspool perekonda, õppekava ja tööd toimuv noori arendav tegevus, mis on suunatud sotsialiseerumisele;
- * *noorsooühing* – mittetulunduslik ühing, mille liikmetest 2/3 on noored ja mille eesmärgiks on noorsootöö korraldamine vabatahtlikkuse alusel, noorte vaba tahet silmas pidades;
- * *noortekeskus* – avatud süsteemse noorsootöö tegevuskoht;
- * *kultuuriline noorsootöö* – noorte omaalgatuse kaudu eesti kultuuri tutvustamine ja hoidmine ning maailma kultuuripildist osasaamine;
- * *hariduslik noorsootöö* – noorte igakülgne harimine kodanikuks saamiseks nende endi algatuse kaudu;
- * *sotsiaalne noorsootöö* – noorte toimetuleku toetamine;
- * *noorteprojekt* – noorsootöö valdkonda kuuluv tegevusplaan koos eelarvega, mis teenib noorsootöö eesmärke ning mille kestus on kuni üks aasta;
- * *noorteprogramm* – noorsootöö valdkonda kuuluv tegevuskava, mille realiseerimiseks koostatakse konkreetsed projektid ning mille kestus on rohkem kui üks aasta.

II Noorsootöö eesmärk

Noorsootöö sisuks on noorte sotsiaal-, kultuuri- ja tervisekasvatus, mis soodustab noorte vaimset ja füüsilist arengut. Noorsootöö on multidistsiplinaarne tegevus.

Noorsootöö on üks osa noorte sotsialiseerumisprotsessist, mis peab looma täiendavaid võimalusi noore arenguks. Sotsialiseerumisprotsessis osalevad vanemad, sõbrad, tuttavad, meedia, haridus-, sotsiaal- ja kultuuriasutused, tänav kõikide oma võimalustega. Sotsialiseerumisprotsess toimub kas perekonnas, teatavates asutustes (kool, kultuurimaja, noortemaja, huvikool, spordirajatis, tervishoiuasutus, hoolekandeaustus, kirik, noortelaager jne), omaette tegutsemises või noore osalemise kaudu erinevates ühendustes, projektides, noorsoovahetuses.

Riigi ja kohaliku omavalitsuse poolt loodavad mehhanismid noorte sotsialiseerumisprotsessile kaasaaitamiseks peavad olema avatud kõikidele noortegruppidele: puuetega noored, materiaalselt vähekindlustatud peredest pärit noored, lastekodu kasvandikud, tänavalapsed. Erinevuste arvestamise indiviidi tasemel peaks tagama sotsiaalsüsteem. Väga oluline on preventiivse iseloomuga programmide eelisarendamine.

III Noorsootöö korraldus

Noorsootöö seadus (jõustunud 01. aprillil 1999. a.) sätestab paragrahvis 6 valla- või linnavolikogu ülesanded. Valla- või linnavolikogu:

- 1) määrab noorsootöö prioriteedid oma haldusterritooriumil ning sätestab nende saavutamiseks vajalikud ülesanded valla või linna arengukavas;
- 2) toetab antud valla või linna haldusterritooriumil tegutsevate noorteühingute noorteprogramme ja -projekte, kinnitab noorteühingute noorteprogrammide ja noorteprojektide valla- või linnaeelarvest toetamise tingimused, korra ja taotluste vormid;
- 3) täidab teisi ülesandeid noorsootöö korraldamisel oma haldusterritooriumil.

Lähtuvalt noorsootöö seadusest on noorsootöö valdkonnad Tartu linnas järgmised:

- 1) Noorteühenduste toetamine;
- 2) Noorte teavitamise ja nõustamise süsteemi täiustamine;
- 3) Noorsoo-uuringute korraldamine ja analüüs;
- 4) Välissuhtlemine ja koostöö arendamine eelkõige sõpruslinnade vastavate ametkondade ja organisatsioonidega noorsootöö valdkonnas;
- 5) Noorte tervistava puhkuse korralduse koordineerimine;
- 6) Laste ja noorte huvialase tegevuse koordineerimine;
- 7) Koostöö õppurite omavalitsusühendustega;
- 8) Mitte-eestlastest noorte integratsioon noorsootöö erinevate vormide kaudu;
- 9) Noorsootöötajate ja noorsooliidrite koolituse ja täiendkoolituse vajaduse määratlemine ja korraldamine;
- 10) Noorte koolivälise sportliku tegevuse korraldamine;
- 11) Noorte tööhõivekeskuste väljakujundamine ja noorte suvine tööhõive noorte töötute sotsialiseerumiseks ühiskonda koostöös tööhõiveametiga.

Tartu linnas on noorsootöö valdkond jaotatud järgmiselt: 1) haridusosakond, 2) sotsiaalabi osakond, 3) kultuuriosakond.

Töö on jagunenud järgmiselt:

1. Haridusosakonna kooliteenistus:

- 1) Tartu linna huvikoolide töö koordineerimine.
- 2) Kooli- ja klassivälise tegevuse koordineerimine.
- 3) Koostöö õpilasmavalitsustega.
- 4) Noorte nõustamise süsteemi arendamine.
- 5) Koolivälise sportliku tegevuse korraldamine.
- 6) Välissuhted.

2. Sotsiaalabi osakonna lastekaitseteenistus:

- 1) Abi osutamine vanemliku hooleta jäänud laste elu korraldamisel (tugiperedesse ja lastekodudesse suunamine).
- 2) Koostöö Tartumaa Alaealiste Komisjoniga ja hoolekandeesutustega.

3. Kultuuriosakonna noorsooteenistus:

- 1) Noorte kriminaalpreventiivse tegevuse alaste projektide kureerimine, toetamine ja läbiviimine.
- 2) Noorteühingute tegevuse toetamine ja neile aastatoetuse määramine alates aastast 2000.
- 3) Noorte nõustamise süsteemi täiustamine.
- 4) Noorsoo-uuringute korraldamine ja analüüs.
- 5) Välissuhted.
- 6) Noorte tervistava puhkuse korralduse koordineerimine.
- 7) Mitte-eestlastest noorte integratsioon noorsootöö erinevate vormide kaudu.
- 8) Noorsootöötajate ja noorsooliidrite koolitus ja täiendkoolituse vajaduste määratlemine ja korraldamine.
- 9) Koostöös tööhõiveametiga noorte tööhõivekeskuste süsteemi väljakujundamine ja noorte suvise tööhõive korraldamine.
- 10) Kultuuriliste, hariduslike ja sotsiaalsete noorsootöö projektide toetamine ja kureerimine.
- 11) Kohalikust eelarvest noorsootöö jaoks eraldatud vahendite sihipärase kasutamise kontrollimine.

Noorsooteenistus viib kohalikke programme ja projekte ellu mittetulunduslike ühingute, piirkondlike noortekeskuste (tulevikuperspektiivis) ja muude asutuste ning organisatsioonide kaudu.

Põhilisteks partnerorganisatsioonideks on noorteühinguid, -seltse, -klubisid ühendav katusorganisatsioon Tartu Noorteühenduste Kogu ning erinevate valdkondade noorsootöötajaid ühendav Noorsootöö ja Noorsoohariduse Arendamise Ühing.

IV Noorsootöö tegevuskava Tartu linnas

Noorsootöö korralduse keskmeks on **noor inimene ise**. Ühiskonna erinevate institutsioonide poolt loodavad võimalused noorte arenguks (peamiselt noorte osalust, liikuvust, sporti ning noorsooliikumist toetavate projektide kaudu) peavad lähtuma noorte huvidest, kuid kandma kindlat harivat ja kasvatuslikku iseloomu.

Noorsootöö toetub **mittetulunduslikule sektorile**. Noorsootöötajate ning vabatahtlike koolitus ja täiendkoolitus on peamiseks vahendiks, mille kaudu toimub noorsoopoliitika läbiviimise osas sihipärane tegevus.

25

Noorsootöö korralduse toetajaks on **omavalitsus**. Tuleb püüelda selle poole, et ka kõige raskemad probleemid saaksid lahenduse noorele (s.o. kohalikul tasandil) võimalikult lähedal.

Tänane lastele ja noortele suunatud tegevus on oma korralduselt ning võimalustelt suhteliselt koolikeskne. Lisanduma peaks noore inimese elulisi probleeme käsitlev (paljus preventiivse iseloomuga) tegevus:

- 1) noorte töötute (tööotsija vanuses kuni 21 aastat), kes on olnud töötava 6 ja enam kuud, ajutine rakendamine noorte tööhõivekodades;
- 2) noorte nõustamine selleks loodud keskustes;
- 3) noortemajade avamine, mis annaks võimaluse noortele kogunemiseks, suhtlemiseks, ajaviiteks;
- 4) töö laste ja noortega tänavalt;
- 5) kasvatusliku sisuga programmid noortele narkomaanidele ja psühhotroopsete ainete kasutajatele;
- 6) noorte liikumisi edendavad projektid (võimalus noorte aktiivsuse kanaliseerimiseks).

Noorsootöö vajab rajatise, mis on kohandatud sobivaks noorte tegevusele.

Noorsootöö on piisavalt projektikeskne ning selles suunas tuleb seda ka arendada. Eesmärk ei ole noorte eest midagi ära teha, vaid koos noortega nende ees seisvaid probleeme lahendada. Ei tohi oma abisüsteeme nii üles ehitada, et tekitame nendega noortes abitust ja tunnet, et abisüsteem tagab äraelamise.

Olulised on nii olemasolevad rajatised noorteprogrammide ja -projektide läbiviimiseks kui ka hästi koolitatud noorsootöötajad, noorteühenduste liidrid, vabatahtlikud noorsootöö tegijad.

Vajalik on suurendada linnaeelarves neid vahendeid, mis on suunatud noorte initsiatiivi toetamisele. Tuleb kaasata noori eri tasandite otsustusprotsessidesse eriti küsimustes, mis puudutavad nende endi elu korraldamist.

V Noorsootöö arengusuunad Tartus 1999 – 2002

Eesmärk

Tartus peaks olema aastaks 2002 välja kujunenud sobiv euroopalik noorsootöö süsteem, mis on suunatud ühiskonnas ise toime tuleva noore arenguks tingimuste loomisele.

Noorel peavad aastaks 2002 olema järgmised võimalused:

- 1) osaleda ühiskonnaelu korralduses omavalitsuse ja muude struktuuride kaudu;
- 2) osaleda noorsootegevuses selleks ettenähtud noorsookeskustes;
- 3) osaleda noorsooühenduste tegevuses ja juhtimises, saades selleks abi koolituse, nõuande ja finantseerimise osas. Toimima peab noorsooühenduste toetamise süsteem aasta- ja projektitoetuste näol;
- 4) saada noorsoo-alast teavet ja nõustamist nõustamiskeskuste vahendusel;
- 5) osaleda laste ja noorte tervistava puhkuse programmides;
- 6) omandada soovi korral huvialast haridust õppekava raames huvialakoolides;
- 7) saada abi noorte tööhõivekeskustes;
- 8) algatada ja osaleda omaalgatuslikes ja noorte liikumist ning noorsoovahetust puudutavates projektides;
- 9) kasutada reisimisel noorsoo sooduskaarti.

- 9) kasutada reisimisel noorsoo sooduskaarti.
- 10) vajadusel olla kaasatud õigusrikkumisele kalduvatele noortele mõeldud preventiivsetesse programmidesse;
- 11) osaleda noorte sportlikes programmides;
- 12) veeta vaba aega erinevates mängu- ja puhkekohtades (olemasolevate mänguväljakute kordategemine, liikluslinnak).

Eesmärkide saavutamise teed:

Aastal 1999:

- 1) Kinnitada noorte nõustamise süsteemi kontseptsioon (vastutajateks maavalitsus ja linnavalitsuse haridusosakond, Õppekeskus ja Noorte Tehnikamaja, kontseptsiooni valmimisaeg on detsember 1999);
- 2) Töötada välja noorte tööhõivekeskuse projekt (noorsooteenistus koostöös tööhõiveametiga, valmimisaeg detsember 1999);
- 3) Rakendada alaealiste mõjutusvahendite seadus (maavalitsuse juures tegutsevas Alaealiste Komisjonis osalevad linna poolt noorsoopolitsei ja lastekaitseteenistuse töötajad);
- 4) Rakendada laste suvelaagrite korraldamise kord (Tartu Linnavalitsuse 20.05.1998 määrus nr 20), jätkata laagrikasvatavate koolitust (noorsooteenistus);
- 5) Käivitada kriminaalpreventsiooni alaprogramm "Alaealiste õigusrikkumiste preventatsioon õiguslike, sotsiaalsete ja pedagoogiliste vahenditega" (maavalitsus, sotsiaalabiosakond, haridusosakond, noorsooteenistus);
- 6) Alustada noortesporti arengukontseptsiooni koostamist (noorsooteenistus, sporditeenistus, kooliteenistus, valmimisaeg detsember 1999);
- 7) Töötada välja mitte-eestlastest noorte integratsiooniprogramm (noorsooteenistus, kooliteenistus, lastekaitseteenistus, valmimisaegoktoober 1999);
- 8) Töötada välja noorsooühingute subsideerimise süsteem (noorsooteenistus koostöös Tartu Noorteühenduste Koguga, valmimisaeg juuni 1999);
- 9) Töötada välja noorsootöötajate, noorsooliidrite ja vabatahtlike koolitusprogramm (noorsooteenistus, Tartu Noorteühenduste Kogu, Noorsootöö ja Noorsoohariduse Arendamise Ühing, valmimisaeg juuni 1999);
- 10) Moodustada noorsootöö nõukogu (noorsooteenistus, kooliteenistus, lastekaitseteenistus).

Aastal 2000:

- 1) Rakendada noorsooühingute projekti- ja aastatoetuse süsteem (noorsooteenistus, kooliteenistus);
- 2) Käivitada noorte teavitamise ja nõustamise süsteem (kooliteenistus);
- 3) Jätkata tööd tänavalastega (noorsooteenistus, lastekaitseteenistus, noorsoopolitsei);
- 4) Käivitada mitte-eestlastest noorte integratsiooniprogramm (noorsooteenistus);
- 5) Rakendada tööle esimene noorsootöö asutus – noortekeskus (noorsooteenistus);
- 6) Käivitada noorsootöötajate, noorsooliidrite ja vabatahtlike koolitusprogramm (noorsooteenistus);
- 7) Alustada mänguväljaku ja liikluslinnaku planeeringut (noorsooteenistus ja linnaplaneerimise osakond);

Aastal 2001:

- 1) Korraldada konverents teemal "Kohaliku omavalitsuse noorsootöö kogemuse ja perspektiivid" (noorsooteenistus, lastekaitseteenistus, kooliteenistus);

- 28
- 2) Aasta 2001 on Eestis välja kuulutatud vabatahtliku noorsootöö aastaks, millega kaasneb rida konkursse, mis käsitlevad noorte vaateid Eesti elu korralduse eri tahkudele. Kogu aasta vältel pööratakse suuremat tähelepanu mittetulunduslikule sektorile, kelle tegevus on suunatud lastele ja noortele (noorsooteenistus);
 - 3) Rakendada tööle noorte tööhõive keskus (noorsooteenistus, tööhõiveamet, sotsiaalabi osakond).

Aastal 2002:

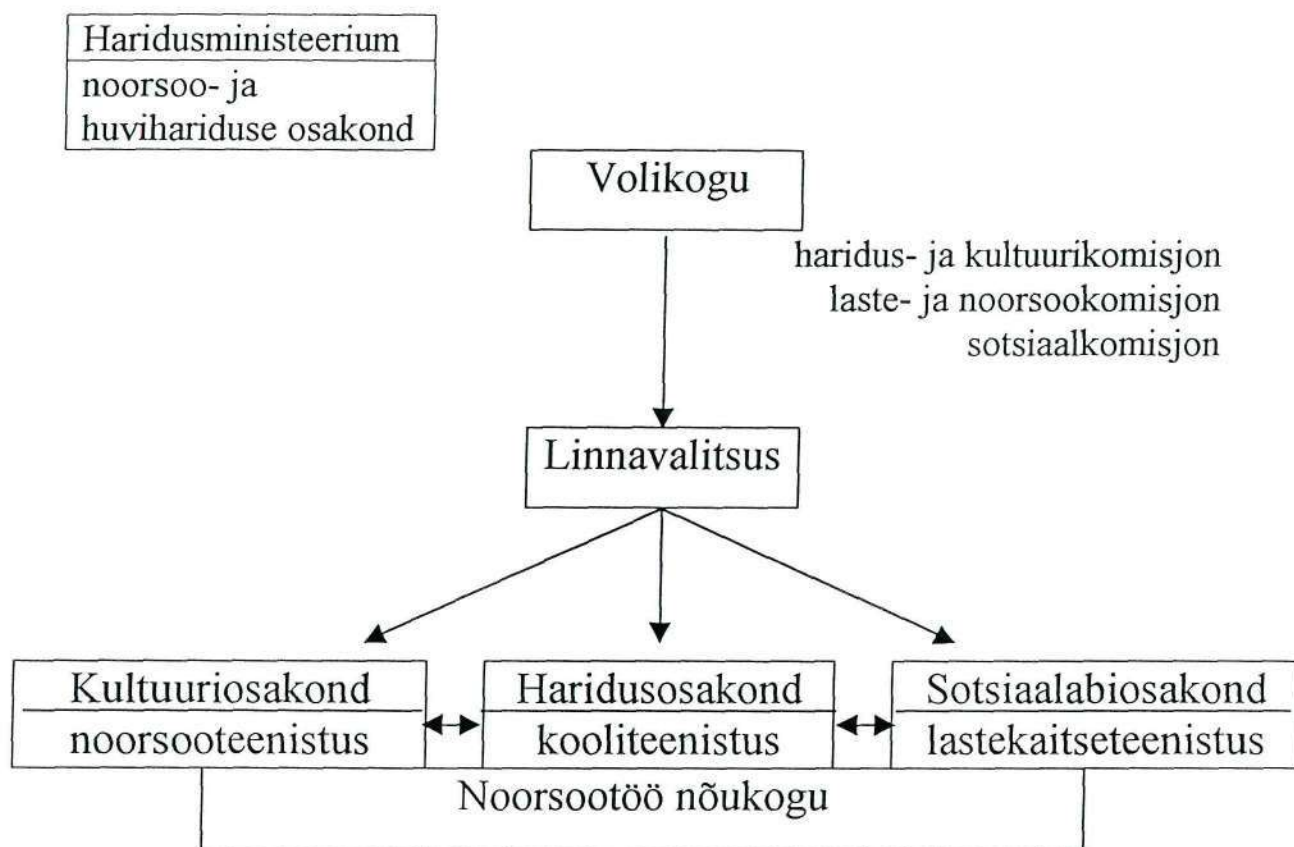
- 1) Rakendada tööle teine piirkondlik noortekeskus (noorsooteenistus);
- 2) Suurendada noorteühendustele antavat aastatoetust (noorsooteenistus);
- 3) Viia läbi noorsoo-uuring eesmärgiga suunata noorsootöö arengut (noorsooteenistus);
- 4) Avada esimene liikluslinnak koos mänguväljakuga.

Igal aastal jätkuvad ja täienduvad alustatud töösuunad, ollakse avatud uutele töösuundadele.

VI Noorsootöö struktuur Tartu linnas

Vt skeem.

Tartu linna noorsootöö struktuur

Piirkondlikud
noorsookeskused

Tartu Noorteühenduste
Kogu

Noorsootöö ja
Noorsoohariduse
Arendamise Ühing

Laagrid

TÜ üliõpilasesindus

Teised institutsioonid

Koolid

Huvikoolid

Teised institutsioonid

Hoolekandeesutused

Alaealiste Asjade
Komisjon

Teised institutsioonid